

שאלה

שו"ת אינטרנטי
נשות מתן משיבות הלכה

ערב פסח שחל להיות בשבת

ברוך השם, התופעה של ערב פסח שחל להיות בשבת איננה תדירה, וטוב שכך, משום שהשילוב בין השניים אינו פשוט. בשל נדירות התופעה קשה גם לזכור את ההתנהלות לקראת החג. על כן קיבצנו כאן קיצור של הלכות ערב פסח שחל להיות בשבת.

יום חמישי: תענית בכורים

תענית בכורות מוקדם ליום חמישי.

חמישי בלילה (אור ליום שישי) – בדיקת חמץ

בדיקת חמץ מתבצעת כמו בכל שנה, אלא שזמנה מוקדם בלילה אחד, לעת ערב של יום חמישי. לפני בדיקת חמץ מברכים "על ביעור חמץ", ומכוונים לביעור עצמו שמתבצע ביום שישי בבוקר, ולהיפטרות מכל חמץ שנשאר עד בוקר יום השבת באופן שמותר בשבת. אחרי בדיקת חמץ אומרים את נוסח "כל חמירא וחמיעא" ומבטלים את החמץ שאינו ידוע ושלא נמצא. חשוב בשלב זה לאסוף את כל החמץ שנותר למקום אחד ברור.

יום שישי (ערב שבת) – ביעור חמץ

זמן ביעור חמץ הוא ביום שישי לפני השעה הזמנית החמישית, כדי לבצע את ההלכה באופן דומה לשנים אחרות. הואיל ועדיין לא חל איסור חמץ, ומותר לאכול חמץ ולשמרו בבית, אין אומרים "כל חמירא" אחרי ביעור חמץ. מותר להכשיר כלים לכל אורך יום שישי. כדאי להכין את המאכלים לקערת ליל הסדר. חשוב לזכור להדליק נר +52 שעות, כדי להדליק ממנו נרות יום טוב במוצ"ש.

שבת

ברכת המוציא – מצה או חלה?

בשורה התחתונה, רבים נוהגים לאכול חלה או מצה עשירה בליל שבת ובבוקר יום השבת. בשל ספקות הלכתיים שונים בנוגע למעמד המצה העשירה יש נוהגים לא לאכול מצה עשירה בערב פסח. האפשרויות השונות מוצגות בהרחבה באתר.

סעודת יום שבת

ביום השבת אסור לאכול חמץ ומאכלים אחרים שאינם נאכלים בפסח (כולל קט"ניות או מצה עשירה לפי המנהג של כל בית אב) מהשעה הזמנית הרביעית ("סוף זמן אכילת חמץ"). אחרי אכילת חמץ בבוקר יום שבת יש לנקות את הפה מחמץ (בעזרת אוכל או שתיה, או צחצוח שיניים למי שנוהג לצחצח שיניים בשבת).

הערה: יש פוסקים שמתירים אכילת מצה עשירה עד חצות היום, או עד תחילת השעה העשירית (שו"ת נודע ביהודה, מהדורה קמא, או"ח כ"א).

היפטרות מחמץ שנותר בשבת

אם נשאר חמץ בשבת בבוקר, יש להשליכו לאסלה ולהוריד את המים לפני השעה החמישית, והשלכה זו היא ביעור חמץ. אחרי כן יש לומר את נוסח "כל חמירא", שמבטל את החמץ שנותר ברשות כל האדם, בין שיודע על קיומו ובין שאינו יודע.

סעודה שלישית

לפי המנהג סעודה שלישית בדרך כלל נאכלת אחרי תפילת מנחה. מי שנוהג לאכול מצה עשירה או מיני מזונות (באתר נרחיב על השימוש בקמח מצות) צריך לסיים לפני השעה הזמנית העשירית כדי שיהיה לו תיאבון לאכילת המצה בליל הסדר. הרמ"א מוסיף שמי שאינו אוכל מצה עשירה בשלב זה ביום, יכול לצאת ידי סעודה שלישית באכילת פרי, דג, או בשר. על אף שאת אלה מותר לאכול אחרי השעה העשירית, יש להמעיט באכילה כדי לוודא שהמצה תיאכל בתיאבון בליל הסדר.

צאת שבת

עם צאת השבת יש לומר "ותודיענו" בתפילת ערבית או "ברוך המבדיל בין קודש לקודש", ולהדליק נרות חג. רק אחרי כן אפשר להכין מה שצריך לחג. ההבדלה נאמרת במסגרת קידוש.

